

Պատվոգր

Թեմատիկ պլանավորում

Առարկա՝ Կենսաբանություն

Ժամաքանակ՝ 68 ժամ

Դասարան՝ 8-րդ

Դպրոց՝ Արայի հիմնական դպրոց

Դասավանդող ուսուցչուհի՝ Խարինե Զաքարյան

Ուսումնական տարի՝ 2023-2024թ.

		<p>ԹՅՄԱ II ԿԵՆՍԱԳՐԱԾՈՒՆԵՒԻՊՅՈՒՆ, ԳՈՐԾԵՆԴԱՅՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱԿՈՐՈՒՄԸ (20 ժամ)</p>
<p>Նպատակը</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ մեկնաբանել ,որ մարդու օրգանիզմի կենսագործունեությունը կարգավորվում է նյարդային և ներքզատակիան համակարգերի կողմից՝ ապահովելով օրգանիզմի ներքին միջավայրի կայունությունը համեմատաբար ➤ գաղափարներ նյարդային համակարգի բաժինների կառուցվածքի և գործառույթների նշանակություն և պատկերացումները ➤ ճանաչել ռեֆլեքսի գաղափարին և ռեֆլեքսային աղերի կառուցվածքին ➤ ձևավորել պատկերացում ոչ պայմանական ռեֆլեքսների, մարդու բարձրագույն նյարդային գործունեության մասին, նյարդային համակարգի հիգիենայի պահպանման տվյալները, պատկերացումներ հումորալ կարգավորման և գերձերի տեսակների, մարդու վերլուծիչների գործունեության սկզբունքների մասին, տեսողության և լսողության խանգարումների կանխարգելմանը նպատակ տվյալները, պատկերացում վերլուծիչների փոխկապակցվածության և փոխազդեցության մասին ➤ ներկայացնել, թե զգայարանների կառուցվածքն ինչպես է համապատասխանում կատարած գործառույթին 	<p>Մոխրոտը պետք է կարդանա</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ներկայացնել նյարդու վերլուծիչների կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքները, աչքի լուսաբեկման ունակությունը, կարճատևությունը և հեռատևությունը արագացման պատճառները, կանխարգելման եղանակները, թե զգայարանի կառուցվածքն ինչպես է հարմարված իր գործառույթին, մարդու վերլուծիչների փոխկապակցվածությունը և փոխազդեցությունը ➤ պլանավորել և իրա կանաչնել զգայարանների գործունեության ուսումնասիրություն, օրինակ՝ դրսևանա աչքի, ախաչի, ձեռքի, կոյր բժի որոշում ➤ մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքում տեղի ունեցող խանգարումների պատճառները, բերել դրանց օրինակներ, հետևել վերլուծիչների հիգիենայի կանոններին:
<p>Վերջնադրույթները</p>		
<p>3(1)</p>	<p>§ 3, էջ 16-17</p>	<p>Օրգանիզմի կենսագործունեության կարգավորումը</p>
<p>4-5 (2)</p>	<p>§ 4, էջ 19-23</p>	<p>Արտագատակիան, ներքատակիան և խառը գեղձեր</p>

	<p>հողախախտումների պատճառով ներհատվածությունների օգնությամբ սարքավանի տարրեր են:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Քնդայնեմաբուսայլի արթնատուների, էրկվենցարների, սողունների, թռչունների կախվածությունը շարժման անհատական հատկությունների վրա կապված էրաբերության արագումները ➤ Ներկայացված մարդու գտնվելու, որն աշարի, կրծքավանդակի, կրծքի, ձեռքի ներքինի, կառուցվածքի անհատական խառնուրդի անհարմարությունները ➤ գարգանգի, հենաշարժիչ համակարգի ձևավորման և ճիշտ կեցվածքի կազմավորման մեջ սակավաշարժության և ֆիզիկական ծանրաբեռնվածության նշանակության վերաբերյալ պատկերացումներ:
<p>Վերջնադրույթները</p>	<p>Սովորող պետք է կարողանա</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ներկայացնել հենաշարժիչ համակարգի կառուցվածքը նշանակությունը, մոդելների գծապատկերների, նկարների վրա տարբերակել մարդու կմախքի հիմնական մասերը և միանների հիմնական խմբերը, ոսկրերի աճի և միացումների տեսակները, բերել օրինակներ, միջաձիգ գոլավոր, հարթ մկանների և սրտի մկանների կառուցվածքն ու գործառնությունը, համեմատել էրկվենցարների, սողունների, թռչունների, կաթնասունների կմախքի առանձնահատկությունները կապված կենսակերպի և տեղաշարժման ձևի հետ, շարժման տեսակները, որոնք իրականացնում են կմախքային մկանների հակազդման և համազդման միջոցով: ➤ Վեցնաբանել կեցվածքի խանգարումները, ոսկրերի կոտրվածքների, մկանների պրիումների հաճախ հանդիպող պատճառները և դրանցից խուսափելու եղանակները ➤ ձևավորել հենաշարժիչ համակարգի վնասվածքների դեպքում առաջին օգնության տարրական հմտություններ
<p>23 (1)</p>	<p>§13, էջ 62-64</p> <p>Հենաշարժիչ համակարգի բաղադրամասերը և գործառնությունները</p>
<p>24-25 (2)</p>	<p>§14, էջ 65-71</p> <p>Մարդու կմախքը</p>
<p>26 (1)</p>	<p>էջ 93</p> <p>Կարողատուր ու լիարտանքի համակարգի օրգանաբանությունը և անհատական տարբերությունները</p>
<p>27(1)</p>	<p>§15, էջ 74-78</p> <p>Մկանային համակարգ</p>
<p>28 (1)</p>	<p>§16, էջ 80-81</p> <p>Առաջին օգնությունը կապանների ձգման, հողախախտումներին և ոսկրերի կոտրվածքի դեպքում</p>
<p>29(1)</p>	<p>§17, էջ</p> <p>Միջավայրի և ապրելակերպի ազդեցությունը կմախքի ձևավորման ու գարգացման վրա</p>

Commented [L57]:

	85-87	
	§19, էջ 88-91	Արյուն: Արյան գործառույթներն ու բաղադրությունը
33-34 (2)	§ 20, էջ 93-95	Արյան մակարրում: Արյան խմբեր: Դեզուս գործու: Արյան փոխներարկում
35-36 (2)	§ 21, էջ 97-99	Արյան պաշտպանա կան մեակցիա: Իմունիտետ
37-38 (2)		ԹԵՄԱ V. ՄԻՐՏ ԱՆՈՒՅՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ: ԱՐՅԱՆ ԱՎԵՍՇՐՁԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ (7 +3 ժամ)
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Ընդլայնել սիրտ-անոթային համակարգի կառուցվածքի և գործառույթների վերաբերյալ գիտելիքները: • Ընդլայնել մարդու և միջատների, ձկների, երկվեցաղևների, սողունների, թռչունների սիրտ-անոթային համակարգի հիմնական առանձնահատկությունների մասին պատկերացումները: • Ձևափոխել պատկերացումներ սրտի և անոթների կառուցվածքի և արյան շրջանառության գործընթացի վերաբերյալ: • Զարգացնել սիրտ-անոթային համակարգի և այլ համակարգերի փոխկապակցված գործունեության մասին պատկերացումները: • [Ա]Ձևափոխել գաղափար մարդու սիրտ-անոթային հիվանդությունների առաջացման մեջ միջավայրի գործոնների և կենսակերպի նշանակության վերաբերյալ: • [Ա]Ձևափոխել արյունահոսությունների դեպքում առաջին օգնության ցուցաբերելու տարրական հմտությունները: <p>Սովորողը պետք է կարողանա</p> <p>Մեխանքանել սիրտ-անոթային համակարգի դերն օրգանիզմի ներքին միջավայրի կայունության պահպանման մեջ:</p> <p>Նկարագրել արյան շրջանառության տեսակները և դրանց նշանակությունը</p> <p>Մեկանել, գծապատկերների, նկարների վրա ցույց տալ հիմնական արյունատար անոթների տեղադրությունը:</p> <p>Տարբերակել և հիմնավորել արյան անոթների կառուցվածքային առանձնահատկությունները՝ կապված նրանց կատարած գործառույթների հետ:</p> <p>Բացատրել, թե սրտի կառուցվածքն ինչպես է ապահովում արյան դուրս մղումը և արյան միափոխման հոսքը:</p> <p>Բացատրել սրտի ինքնակարգչությունը և աշխատակերի կարգավորումը կյանքային և հումորալ համակարգերի միջոցով:</p> <p>Բացատրել արյան շրջանառության մեծ և փոքր շրջաններում արյան ճնշման և արագության տարբերությունները:</p> <p>Բացատրել ինչպես ջափել արյան գարկերային ճնշումը և որոշել անոթազարկը:</p> <p>Ուսումնասիրել անոթազարկի հաճախության և ճնշման փոփոխությունների ֆիզիկական բեռնվածության փոփոխության</p>
Վերջնադրույթները		

	<p><i>թեմա VI. ԵՆԶԱՌԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱԿԱՐԳ (11 ժամ)</i></p>
<p>Նպատակը</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ընդլայնել շնչառության նշանակության մասին գաղափարները: • Ընդլայնել մարդու և միջատների, ձկների, երկինեցաղների, սողունների, թռչունների շնչառության հիմնական առանձնահատկությունների մասին պատկերացումները: • Ձևավորել շնչառական օրգանների կառուցվածքի և գործառույթների փոխկապվածության մասին պատկերացումներ: • Ձևավորել գիտելիքներ օրգանիզմում գազափոխանակության իրականացման մեխանիզմների վերաբերյալ: • Ձևավորել պատկերացումներ որոշ գործոնների (օրինակ ֆիզիկական ծանրաբեռնվածություն, հիպօքսիա) հետևանքով շնչառության շարժումների հսկայության, յուրացված թթվածնի քանակի, թոքերի կենսական տարրության ցուցանիշների փոփոխության վերաբերյալ: • Ձևավորել շնչառական օրգանների տարածված հիվանդությունների պատճառների վերաբերյալ պատկերացումներ: • [Ա]Ջարգացնել շնչառական հիվանդությունների կանխարգելման վերաբերյալ պատկերացումներ:
<p>Վերջնադրույունքները</p>	<p>Սովորողը պետք է կարողանա</p> <p>Բացատրել շնչառության նշանակությունը:</p> <p>Մոդելների, նկարների, գծապատկերների վրա տեղորոշել շնչառական օրգանները:</p> <p>Համեմատել մարդու և այլ կենդանիների շնչառական համակարգերը և բացատրել շնչառական մակերևույթների նմանությունները:</p> <p>Վերլուծել շնչառիչների կառուցվածքի և գործառույթի միջև եղած կապը:</p> <p>Բացատրել նեոֆնջվող և արտաշնջվող օրի բարդությունների կազմի փոփոխությունը:</p> <p>Նկարների և մոդելների միջոցով բացատրել, թե թոքաբշտների կառուցվածքն ինչպես է նպաստում գազափոխանակությանը թոքերի և արյան միջև:</p> <p>Բացատրել գազափոխանակությունը հյուսվածքներում:</p> <p>Բացատրել շնչառության կարգավորումը նյարդային և ներզատական համակարգերի կողմից:</p> <p>Բացատրել շնչառական օրգանների տարածված հիվանդությունների հիմնական պատճառները և դրանց հետևանքները ծանոթանալով կանխարգելման սկզբունքներին:</p>

	<p>վերաբերյալ պատկերացումները:</p> <p>[Ա]Քննարկել, որ բալանսավարված սնունդ օգտագործելը և ակտիվ կենսակերպը նվազեցնում է մարտդակյան հիվանդությունների առաջացման իսպանակախտությունը</p>
	<p>Մովորողը պետք է կարողանա</p> <p>Բացատրել պիտանյութների, ճարպերի, ածխաջրերի, վիտամինների, հանքային աղերի և ջրի նշանակությունն օրգանիզմում:</p> <p>Մոդելների, նկարների, գծապատկերների վրա տեղորոշել մարտդակյան օրգանները:</p> <p>Նկարագրել սննդանյութերի մարման գործընթացում մարտդակյան իսպանակաբջի օրգանների կատարած գործառնությունները և բացատրել դրանց կառուցվածքի և գործառնության փոխակապակցվածությունը:</p> <p>Կազմել ստամոքս-աղիքային համակարգի կառուցվածքի գծապատկերներ և դրանց հիման վրա բացատրել մարտդակյան ընթացքը աղեստամոքսային ուղու տարբեր մասերում:</p> <p>Բացատրել, թե ինչու մարտդակյան ուղին չի ենթարկվում ինքնամաքման:</p> <p>Քննարկել մանրէների դերը մարդու մարտդակյան գործընթացում:</p> <p>Քննարկել մարդու օրգանիզմում մարտդակյան օրգանների տարածված հիվանդությունների պատճառները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր սննդամթերքների սննդային պիտանյութերը և համեմատել դրանց մեջ եղած օրգանական նյութերի էներգիական արժեքները:</p> <p>Կատարել անհատական սննդակարգի վերլուծություն և կազմել առողջ սննդակարգ:</p> <p>[Ա]Քննարկել ճարպակալման և անորեքսիայի պատճառները և հետևանքները, առաջարկել դրանցից խուսափելու ուղիներ:</p> <p>[Ա]Յուցարբերել առաջին օգնություն փպիման, այրոցի, փորլուծության և հաճախ հանդիպող այլ խնդիրների դեպքում:</p>
60(1)	§ 30, էջ 135-136
61 (1)	§ 31, էջ 138,139
62 (1)	§ 32, էջ 141-143
63 (1)	էջ 139

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

Մարտդակյան իսպանակաբջի կառուցվածքը և գործառնությունները

		համար:
75-76(2)	§ 37, էջ 161-163	Արտագասության նշանակությունը: Արտագասության օրգանները և դրանց դերը
77 (1)	§ 38, էջ 164, 165	Միգրացիայում և միգրաձևում
78 (1)	§ 39, էջ 166-168	Արտագասության համակարգի հիգիենան և հիվանդությունների կանխումը
		ԹԵՄԱ X ԾԱՇԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԳԱՆՆԵՐ: ՋԵՐՄԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ (5 ժամ)
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> գիտելիքներ տալ մաշկի կառուցվածքի ու ֆունկցիաների, ջերմա կար գաղորման մասին, Ձևափորել պատկերացումներ մաշկի արտագասության և ջերմակարգավորիչ գործառույթների մասին:
վերջնադրույունները		<ul style="list-style-type: none"> խորացնել գիտելիքները կոփման նշանակության, մաշկային վնաս վնասվածքների ու ցրտահարման կանխման մասին Վերլուծել մաշկի կառուցվածքի համապատասխանությունը նրա պաշտպանական, ջերմակարգավորման և արտագասական գործառույթների հետ:
79-80 (2)	§ 40, էջ 170-173	Մաշկի նշանակությունը: Մաշկի կառուցվածքը և գործառույթները
81-82 (2)	§ 41, էջ 175-177	Մաշկի հիգիենան: Մաշկային հիվանդությունների կանխարգելումը
83 (1)	§40, §41, էջ 170-177	Թեմայի ամփոփում
		ԹԵՄԱ XI ՎԵՐՄՏԱՂՈՂԱԿԱՆ ՀՄՄԱԿԱՐԳ ՕՐԳԱՆԻԶՄԻ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄ (7 ժամ)
Նպատակը		<ol style="list-style-type: none"> Ընդլայնել վերարտադրողական համակարգի նշանակության մասին պատկերացումները: Ձևափորել արական և իգական սեռական օրգանների կառուցվածքի և դրանց գործառույթների փոխկապակցվածության մասին պատկերացումներ: Այձևավորել վերարտադրողական համակարգի հիգիենայի մասին պատկերացումներ և նպատել ամուրջ

		<ul style="list-style-type: none"> գիտելիքները ոչ պայմանական և պայմանական ռեֆլեքսների մասին, ձևավորել պատկերացումներ կայրության ու հոգեկան գործընթացների վրա, թվրամոլության, թույների և ալկոհոլիզմի վնասակար ազդեցության մասին:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Մոլորողը պետք է կարողանա 2. Բացատրել կայրության և ներգատական համակարգերի դերը օրգանների գործառույթների կարգավորման մեջ: 3. Տարբերել կայրության բջիջների տեսակները՝ ըստ կառուցվածքի և գործառույթի: 4. Կազմել և վերլուծել ռեֆլեքսային աղերի գծապատկերներ և բացատրել յուրաքանչյուր օղակի գործառույթը 5. Բացատրել կենտրոնական կայրության համակարգի և ծայրամասային կայրության համակարգի հիմնական գործառույթները: 6. Կենտրոնական կայրության համակարգը ներկայացնող գծապատկերի վրա դրոշել մեծ կրազդողը, միջանկյալ, միջին ուղերները, երկարավուն ուղեղը, կամուրջը, ուղերիկը, ողնուղեղը և քննարկել վեղը նշված կառուցվածքների հիմնական գործառույթները՝ մարմնի գործառույթների համակարգման և կարգավորման տեսանկյունից: 7. Տարբերակել ոչպայմանական և պայմանական ռեֆլեքսները: 8. Տարբերակել ոչպայմանական և պայմանական ռեֆլեքսները:
91 (1)	§ 46, էջ 191,192	Վարքի ռեֆլեքսային ռեսուրսն
92-93 (2)	§ 47, էջ192-194	Պայմանական ռեֆլեքսների առաջացումը և արգելափումը
94 (1)		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք հ. 4
95 (1)		<i>ՂԱՍՏՆԹԱՅԻ ՎՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ (7 ժամ)</i>
96 (1)	§1-§8, էջ4-41	Կենսագործունեության գործընթացների կարգավորումը
97 (1)	§9-§17, էջ 43-84	Զգայարաններ: Հենաշարժիչ համակարգ
98 (1)	§18- §25, էջ 85-118	Օրգանիզմի ներքին միջավայրը: Սիրտ-անոթային համակարգ: Արյան ավշաշրջանառություն
99 (1)	§26-§36,	Շնչառական համակարգ: Մարտդություն: Վիտամիններ

Վերջնապայմանները